

Gmina Michałowo

Gmina położona jest 36 km na południowy wschód od Białegostoku. Od wschodu graniczy z Białorusią. Oferuje turystom wiele atrakcji. Bogactwo przyrody oraz ciekawe zabytki historyczne sprawiają, że na terenie gminy dynamicznie rozwija się agroturystyka.

Najbardziej znanym obiektem przyrody jest rezerwat Gorbacz. Chroni jedno z ostatnich w tej części naszego kraju jezioro z okresu zlodowacenia środkowopolskiego. Ponadto znajduje się tu stanowisko niezwykle rzadko spotykanej rośliny – chamedafne północnej. Miłośnicy sportów wodnych i wędkowania miło spędzą czas nad rzekami Supraśl i Narew oraz zalewem Siemianówka. Pasjonaci przyrody mogą tam zaobserwować ponad 160 gatunków ptaków. Blisko jedna trzecia z nich to gatunki zagrożone.

Ci, którzy uwielbiają leśne wyprawy mogą poznać bogactwo Puszczy Knyszyńskiej (w granicach gminy znajduje się fragment Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej). Jest to wyjątkowy obszar przyrodniczy. Szata roślinna jest odmienna aniżeli gdziekolwiek w naszym kraju. Wynika to z odrębności klimatycznej północno-wschodniej Polski.

Unikalną cechą Puszczy jest również występowanie na tym terenie specyficznego ekotypu sosny zwyczajnej – zwanej sosną „supraską” lub „masztową”. Są to obecnie najpiękniejsze i najbardziej okazałe egzemplarze tego gatunku drzewa w kraju, a być może już nawet i w Europie.

Dodatkowo gmina oferuje szlak rowerowy o długości 75 km, który rozpoczyna się w Królowym Moście, prowadzi przez Topolany, Hieronimowo, Michałowo, rezerwat Gorbacz, Juszkowy Gród, Bondary i Rybaki, aż do Jałówki – miasteczka, którego historia sięga 1545 roku.

Miłośnicy spacerów mogą podziwiać bogactwo przyrody przemierzając szlaki piesze. Pierwszy z nich (zielony) Narewka – Waliły Stacja liczy sobie 67 kilometrów i łączy Puszcę Białowieską z Puszcą Knyszyńską. Drugi (żółty), ma długość 56 kilometrów i prowadzi nas skrajem tej drugiej. Przez południową część gminy przepływa rzeka Narew. Niektóre miejscowości w tej części gminy, m.in. Suszcza i Supruny leżą na Podlaskim Szlaku Bocianim.

Wyjątkowo atrakcyjnie przedstawia się również Szlak Cerkwi Prawosławnych. Wspaniale oddaje on kresowy klimat gminy. Najstarsza ze znajdujących się na szlaku cerkwi, pw. Przemienienia Pańskiego, pochodzi najprawdopodobniej z końca XVII w. i znajduje się w Topolanach.

W razie nieprzyjemnej pogody wszyscy odwiedzający Michałowo mogą aktywnie wypocząć również w oddanym do użytku w 2011 roku basenie. Jest to nowoczesny obiekt, w którym oprócz głównego, pełnowymiarowego basenu treningowego mieszczą się spiralna zjeżdżalnia wodna, basen do hydromasażu, jacuzzi, sauna i siłownia. Obiekt zarządzany jest przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, który w swojej ofercie ma również liczne imprezy, w tym m.in. Piknik Sportowo-Zdrowotny oraz Regaty Żeglarskie o Puchar Żubra nad Zalewem Siemianówka w klasie Laser.

Miłośnicy jeździectwa mogą skorzystać z oferty Klubu Sportowego „Pieńki”, który organizuje kursy jazdy konnej, zawody oraz liczne imprezy rekreacyjne.

Michałowo, to nie tylko przyroda i rekreacja. To również wspaniałe dziedzictwo kulturalne. Klimat pogranicza oddaje organizowana w sierpniu Prymackaja Biasieda. To święto miłośników szeroko pojętej kultury białoruskiej opartej na wspólnej zabawie i wspólnym biesiadowaniu przy suto zastawionym stole. Wyjątkowo ciekawa propozycja

dla turystów, chcących poznać pogranicze zachwycające bogactwem różnorodności. W trakcie imprezy na scenie prezentują się najlepsze zespoły z Polski i Białorusi.

Najważniejszą imprezą w kalendarzu jest odwołujące się do bogactwa przyrodniczego gminy i obchodzone we wrześniu Święto Grzyba. Oprócz atrakcji artystycznych oraz kiermaszu rękodzieła ludowego promowane są również potrawy kulinarne z grzybów, organizowany jest konkurs kulinarny, a także wspólne grzybobranie i wybór Króla Grzybiarzy. Odbývająca się od 10 lat impreza oferuje niezapomniane wrażenia i przyciąga co roku tłumy turystów.

Przez cały rok można odwiedzać Pracownię Filmu Dźwięku i Fotografii Niezbudka w Michałowie. To jedyna w swoim rodzaju galeria, która w swoich zbiorach ma ponad 30 tys. archiwalnych zdjęć, pocztówek, i około pięć tysięcy grafik obrazujących życie mieszkańców przedwojennej Polski, a zwłaszcza jej wschodnich regionów. Niezwykle cenna jest kolekcja ok. 10 tysięcy oryginalnych fotografii wykonanych podczas II wojny światowej przez niemieckich żołnierzy różnych formacji (Wermachtu, Luftwaffe, SS) głównie na terenach polskich. Pracownia to także miejsce szkoleń, warsztatów filmowych i fotograficznych, prelekcji, spotkań, konferencji, wystaw stałych, czasowych i okolicznościowych.

Zalew Siemianówka

Jedyny w skali europejskiej zbiornik wodny ze skupiskiem ptaków obejmującym około 160 gatunków ptaków wodno-błotnych, z czego prawie jedna trzecia to gatunki zagrożone w skali światowej (m.in. bąk, świstun, błotniak łąkowy, kureczka kropiatka, batalion, perkoz rdzawoszyi, cietrzew, derkacz, mewa mała i wodniczka). Najliczniej występują: mewa śmieszka, łyska, rybitwa czarna oraz kaczki – czernica i krzyżówka. Położony w obszarze Zielonych Płuc Polski zalew wodny Siemianówka to również jedno z największych sztucznych jezior zaporowych. Jest większy od jeziora Wigry. Jego powierzchnia to ponad 30 kilometrów kwadratowych. Nic więc dziwnego, że Siemianówka jest wymarzoną miejscem dla pasjonatów wędkarstwa, którzy mają tu wspaniałe warunki do uprawiania tego zajęcia wyczynowo lub rekreacyjnie. Zbiornik został sztucznie zarybiony. W wodach zalewu żyje 28 gatunków ryb. Są to między innymi: karp, karaś srebrzysty, leszcz, lin, boleń, jaź, kleń, miętus, okoń, płoć, sum, szczupak, wzdręga i węgorz.

Poza tym obrzeża zalewu są ostoją łosia, jelenia europejskiego, sarny, dzika i lisa, a południowy brzeg często odwiedzają żubry. Spotkać można również wilki. Stałymi mieszkańcami zalewu i okolic są bobry, norki europejskie i amerykańskie, wydry, jenoty, kuny i borsuki.

Na południu, przy granicy państwa, zbiornik wodny Siemianówka graniczy z Puszcą Białowieską. Piękno i wyjątkowość walorów Zalewu Siemianówka zostały docenione przez twórców filmowych. Powstało tu część zdjęć do produkcji „Opowieści z Narni – Lew, Czarownica i naga szafa” na podstawie książki C. S. Lewisa.

Oprócz walorów przyrodniczych Siemianówka to również idealne miejsce do uprawiania sportów wodnych. Co roku na zalewie odbywają się regaty o Puchar Żubra. Zimą na zamrożonej tafli zalewu trenują miłośnicy bojerów. W 2008 roku był on areną Mistrzostw Świata i Europy w klasach DN i Iceoptimist juniorów. W zawodach uczestniczyli zawodnicy z Anglii, Szwajcarii, Niemiec, Węgier, Litwy, Łotwy, Estonii i innych.

Zimą wokół Siemianówki powstaje wiele tras do narciarstwa biegowego i organizowanych jest wiele imprez rekreacyjnych, m.in. kuligi.

Rezerwat przyrody Gorbacz

Jest to najstarszy naturalny zbiornik wodny na Podlasiu. Ten niezwykle cenny przyrodniczo obszar chroni jedno z ostatnich w tej części naszego kraju jezioro z okresu zlodowacenia środkowopolskiego. Rezerwat powstał w 1966 roku i zajmuje obszar 113,73 ha. Znajduje się tu stanowisko niezwykle rzadko spotykanej rośliny – chamedafne północnej. Poza tym występują tu również unikatowe roszciki okrągłolistne, ramienice i rdestnice ostrołistne, a także grzybienie północne.

Prawie całą powierzchnię rezerwatu pokrywają torfy niskie oraz wysokie o miąższości 5 – 6 m. Stwierdzono w nich dużą zawartość boru, manganu, jodu, związków bitumicznych, które mają duże właściwości lecznicze. Znajdujące się w środku rezerwatu reliktywne jezioro oligotroficzne o pow. 12,71 ha i głębokości 0,2 – 1,0 m posiada bogatą i rzadko występującą florę. Oprócz wymienionych wcześniej roślin na brzegu jeziora występują: pływające pło, szuwar trzcinowy i łąkowisko. Duże połacie pokrywa żurawina tworząc zwarty kobierzec. Występują tutaj również rzadko spotykane mszaki: tujowiec, skorpionowiec i parzęchlin. Bogata jest także fauna rezerwatu. Szczególnie warto przyjechać tu wiosną i jesienią. Wtedy znacznie zwiększa się ilość gatunków ptaków. Rezerwat leży bowiem na trasie ich przelotów.

Jałówka, ruiny kościoła pw. Świętego Antoniego

Niewielka wieś położona w pobliżu granicy z Białorusią. Przed II wojną światową miasteczko. Prawa miejskie uzyskała w 1545 roku. Do dziś zachowała się tam XVII-wieczna organizacja przestrzenna – centralnie położony rynek, od którego odchodzi pięć ulic. W czasie powstania styczniowego Jałówka była miejscem zgrupowań powstańców – patriotów.

Ważnym elementem architektury był kościół pw. Świętego Antoniego. Świątynia ta została wybudowana w latach 1910 – 1915 w stylu neogotyckim. Niestety w końcowym etapie II wojny światowej została zburzona, ale zachowane do dziś ruiny dowodzą, że Jałówka była poważnym ośrodkiem miejskim i religijnym.

Przy kościele znajdują się zarośnięte fundamenty plebanii, za którą kiedyś znajdowała niewielka fabryczka. Obok kościoła jest stary cmentarz katolicki. Znajduje się na nim grób Bohatyrowiczów, najpewniej tych samych, których opisywała w „Nad Niemnem” Eliza Orzeszkowa.

W Jałowce znajdują się również pozostałości po cmentarzu żydowskim. Do naszych czasów zachowało się kilkanaście fragmentów nagrobków i pozostałości ogrodzenia. Cmentarz położony jest w północnej części miejscowości, po zachodniej stronie drogi Jałówka – Bobrowniki.

Ruiny pałacu i park krajobrazowy w Hieronimowie

Zwiedzając gminę Michałowo nie sposób nie odwiedzić Hieronimowa. W miejscowości tej znajdują się ruiny pałacu z przełomu XVIII i XIX wieku – siedziby kolejnych właścicieli niegdyś wzorcowego i dobrze prosperującego folwarku. Do dzisiaj zachowała się oficyna i park podworski.

Pałac był zbudowany przez generała Kazimierza Dziekońskiego, który w czasach Księstwa Warszawskiego był adiutantem Józefa Poniatowskiego. Generał został odznaczony krzyżem Orderu Virtuti Militari za kampanię przeciwko Prusom.

Kryta Pływalnia Na Fali

We wrześniu 2011 roku oddano do użytku nową krytą pływalnię w Michałowie. Jest to nowoczesny obiekt, w którym oprócz głównego, pełnowymiarowego basenu treningowego (12m x 25m) mieszczą się spiralna zjeżdżalnia wodna, basen do hydromasażu, jacuzzi, sauna i siłownia. Jest to jedyny taki kompleks w regionie. Obiekt zarządzany jest przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, który w swojej ofercie ma również liczne imprezy, w tym m.in. Piknik Sportowo-Zdrowotny oraz Regaty Żeglarskie o Puchar Żubra nad Zalewem Siemianówka w klasie Laser.

Bandarouskaja Hościounia, Prymacka Biesieda, Święto Grzyba

To imprezy regionalne, odbywające się pod patronatem Urzędu Miejskiego, które na stałe wpisały się do kalendarza wydarzeń gminnych. Są bardzo chętnie odwiedzane przez rzesze michałowian i turystów.

Bandarouskaja Hościounia i Prymacka Biesieda prezentują folklor białoruski. To głównie niezwykle barwne koncerty i występy zespołów ludowych z kraju i z zagranicy. Imprezy są barwnym widowiskiem scenicznym zakończonym zabawą ludową i wspólnym poczęstunkiem. Uczą tolerancji oraz szacunku do kultury mniejszości, zachwycają bogactwem jak również oryginalnością twórczości zespołów wschodnich.

Dzień Grzyba jako impreza festynowo-biesiadna promuje tradycyjną sztukę kulinarną (regionalne jadło, swojskie wędliny, sery, ogórki, przetwory), produkty rękodzieła ludowego oraz wyroby z grzybów w każdej postaci (mrożone, suszone, świeże). Jest jedną z najpopularniejszych tego imprez na Podlasiu.

Pracownia Filmu, Dźwięku i Fotografii Michałowo „Niezbudka”

Pracownia Filmu Dźwięku i Fotografii Niezbudka w Michałowie jest jedyną w swoim rodzaju galerią w Polsce. Jej zbiory to ponad 50 tys. archiwalnych zdjęć, pocztówek, dokumentów, map, gazet, ulotek, oraz przedwojennych i tuż powojennych znaczków i całostek. Zbiory ciągle znajdują się w fazie katalogowania.

Wśród zbiorów:

- zbiory topograficzne oraz etnograficzne – ok. 10 tysięcy pocztówek i fotografii z ziem polskich, litewskich, ukraińskich, białoruskich, Rosji oraz z całej Europy
- zbiory dotyczące okresu II wojny światowej – ok. 7 tysięcy oryginalnych fotografii wykonanych podczas II wojny światowej przez niemieckich żołnierzy różnych formacji na terenie Polski, Niemiec, Rosji i całej Europy.,
- około 5 tysięcy dokumentów, map, grafik.
- około 50 tys. znaczków w tym około 10 tysięcy oryginalnych polskich znaczków z okresu międzywojennego (1918-1939) i ok. 5 tysięcy znaczków carskich (przed 1917) jak również znaczki z okresu okupacji niemieckiej, znaczki z okresu PRL oraz inne.

Szlak Cerkwi Prawosławnych

Wyjątkową atmosferę gminy Michałowo oddają liczne cerkwie, które można zwiedzić wędrując specjalnym szlakiem. Najstarsza spośród nich, cerkiew pw. Przemienienia

Pańskiego pochodzi prawdopodobnie z końca XVII w. i znajduje się w Topolanach. Dalej szlak wyznaczają: piękna cerkiew pw. Świętego Mikołaja z 1908 r. w Michałowie; szczególnie ciekawa architektonicznie cerkiew pw. Świętego Jana Chrzciciela w Nowej Woli; cerkiew pw. Narodzenia Bogarodzicy z 1912r. w Juszkowym Grodzie oraz kapliczka pw. Świętego Mikołaja w Bachurach. Szlak na terenie gminy Michałowo zamyka cerkiew pw. Podwyższenia Świętego Krzyża w Jałównie ze wspaniałym ikonostasem. Obok tej cerkwi znajduje się niezwykle rzadko spotykana dzwonnica z trzema kopułami.

Zielony szlak pieszy: Narewka – Waliły Stacja – liczy sobie 67 kilometrów i łączy Puszcę Białowieską z Puszcą Knyszyńską biegnąc obok zbiornika wodnego Siemianówka. Poza walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi ukazuje zabytkowe obiekty sakralne.

Żółty szlak rowerowy ma w sumie 75 km i prowadzi przez najciekawsze miejsca gminy Michałowo. Rozpoczyna się w Królowym Moście należącym do gminy Gródek i kończy się w Jałównie. Z tej miejscowości można jednak udać się dalej. Wzdłuż doliny rzeki Świsłocz, poprzez Bobrowniki, Kruszyniany i Waliły, znów wrócimy do Królowego Mostu.